

GAZETA ŁÓDZKA

Czwartek 9 Września 1915 r.

ORGAN NARODOWY.
Założyciel i wydawca Jan Grodek.

Rok IV. — № 236.

PRENUMERATA W ŁODZI WYNOŚI:
Rocznie 12 Marek, półrocznie 6 Mr., kwartalnie 3 Marki
miesięcznie 1 Marka.
Za odnośnienie do domów 20 f. miesięcznie.
Za granicą miesięcznie 2 Marki.
Wychodzi codziennie.

Redakcja i administracja—Przejazd № 8, otwarte codz. od 9
do 7 wiecz. w Niedziele i święta od 12 do 6-tej.
Redaktor przyjmuje interesantów w sprawach re-
dakcyjnych od 10 do 11 i od 3—4
Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca. — Rękopisy
bez zastrzeżenia honorarium uważa się za bezpłatne.

OGŁOSZENIA:
Nadesłane na 2 strony i 3/4 tekstu za wiersz lub jego
większe 1 Mr.; reklamy zaraz po tekście 30 f.; dalej za tekstem 24 f.
nekrologia 40 f. Ogłoszenia małe 3 f. za wyraz.
Każde ogłoszenie najmniej 40 f.

Obwieszczenie.

Jego Cesarska Mość Cesarz Niemiecki i Król Pruski raczył mianować mnie Jenerał-Gubernatorem w Warszawie nad zajętymi przez wojska niemieckie obszarami polskimi.

Objąłem urząd najmiłościwiej mi powierzony. Zadaniem moim będzie utrzymanie w kraju wojną dotkniętym porządku i spokoju oraz, o ile to da się połączyć z potrzebami naszej walczącej armji, wskrzeszenie zachwianego dobrobytu.

Wzywam mieszkańców, aby mi pomagali w tych zamiarach.
Warszawa, dnia 4 Września 1915 r.

Jenerał - Gubernator
podp. von BESELER.
Jenerał-piechoty.

Telegramy.

Wielka Kwatera Główna.

8. września rano.—Urzędowo.

Z widowni zachodniej.

Pewna liczba okrętów nieprzyjacielskich, zjawiała się wczoraj rano przed Middelkerke, ostrzeliwała przedpołudniem Westendę, a popołudniem Ostendę.

Przed ogniem naszych baterji nadbrzeżnych okręty cofnęły się. Szkód wojskowych nie wyrządzono. W Ostendzie zabito dwóch mieszkańców belgijskich a jednego zraniono. Na froncie tym upłynął dzień zresztą bez szczególniejszych wydarzeń. Niemiecki lotnik bojowy zerstrzelił w Szampanji na północy od Lemesnille uzbrojony latawiec francuski. Nieprzyjacielski napad lotników na Freiburg w Badenji nie dał wyniku.

Z widowni wschodniej.

Grupa wojsk generała marszałka polnego Hindenburga: W okolicy Daudsewasu maszerują oddziały nasze w dalszym ciągu naprzód. Wojska generała Eichhorna posiadły po walce kilka przesmyków pod Trokami Nowemi (na południowym zachodzie od Wilna). Między Jeziorami a Wołkowyskiem, posuwa się natarcie naprzód. Zajęto Wołkowysk i wyżyny na wschodzie i północnym wschodzie od niego. Pojmano 2800 jeńców i zdobyto cztery karabiny maszynowe.

Grupa wojsk generała marszałka polnego księcia Leopolda Bawarskiego: Wypłoszono nieprzyjaciela w okolicy Izabelina (na południowym wschodzie od Wołkowyska). Dalej na południu, maszerują wojska ku odcinkom Żelwianki i Różanki. Na północnym wschodzie od Prużan prą naprzód wojska austriacko-węgierskie przez obszar bagnisty ku północy. Pojmano okrągłe 1000 jeńców.

Grupa wojsk generała mar-

szałka polnego Mackensena: Toczą się walki nad Jasiołdą i na wschodzie od Drobieczyna.

Z widowni południowo-wschodniej.

Odparto natarcie rosyjskie pod Tarnopolem. Dalej na południu w okolicy na zachodzie od Ostrowa, zatrzymały wojska niemieckie przeciwnatarciem, atak wroga.

Zmyślonem jest dzisiejsze sprawozdanie rosyjskie o klęsce dwóch dywizji niemieckich, o wzięciu do niewoli 150 żołnierzy, zdobyciu 30 dział niemieckich i wielu karabinów maszynowych. Żaden żołnierz niemiecki nie odstąpił ani na krok, ani jedno działo lub karabin maszynowy nie wpadło w ręce nieprzyjaciela, natomiast wspomniane przeciwnatarcie pułków niemieckich, odrzuciło napierającego wroga na daleką odległość. Jeden z nich pojmał 250 jeńców.

Naczelne Dowództwo Wojskowe.

Urzędowy komunikat austriacki.

WIEDEN, 8-go września.

Z widowni rosyjskiej.

Na forticznym obszarze wołyńskim wczoraj położenie się nie zmieniło. Kilka przeciwnatarć rosyjskich zламаło się w ogniu naszym.

Dalej na południu, zwycięstwo nasze pod Podkamieniem i Radziwiłowem zmusiło wroga do odwrotu za Ikwę, na froncie rozciągłości 60 kilometrów. Wojska nasze ścigają.

Nad Seretem doszło do zaciętych walk. Przeważające siły przeciwnika wypadły z oszańcowani pod Tarnopolem i Stróżowem, urządzonych na wzór przyczółka mostowego. Rosjan, napierających pod Tarnopolem, odparły wojska niemieckie przeciwnatarciem. W obszarach na zachodzie i południowym zachodzie od Trembowli toczy się jeszcze walka. W pobliżu ujścia Seretu c. i [k. wojska, dowodzone przez generałów Benigni i księcia Schönenburga, zdobyły szturmem stanowisko wroga na północnym

zachodzie od Szuparki, przyczem wzięto do niewoli 20 oficerów rosyjskich i 4400 żołnierzy i zdobyto 7 karabinów maszynowych.

Na froncie austriacko-węgierskich sił zbrojnych nad Jasiołdą niema nic nowego.

Z widowni włoskiej.

W przełęczy Kreuzberg nastąpił spokój po przedwczorajszej klęsce Włochów. Straty ich są większe, niż początkowo przypuszczano, gdyż przy uprzątnięciu pola bitwy, znalazły wojska nasze tylko przed Pfann-Spitze, Cima Frufnoni i Eisenriekham przeszło 400 zwłok nieprzyjaciela.

Położenie na włoskiej widowni wojennej jest zupełnie niezmiennione.

W odcinku Doberdo odparły dziś rano wojska nasze natarcie wroga na czołową część płaskowzgorza Karst. Odpędzono piechotę włoską przy pomocy granatów ręcznych, usiłującą podkopać się ku Vermeigliano.

Zastępca szefa sztabu generalnego
Hofer, marszałek polny porucznik

Komunikat rosyjski.

PETERSBURG, 7 września. (Ze sztabu zwierzchniego wodza naczelnego):

Na froncie pomiędzy Rygą a Dźwińskiem i w kierunku Dźwińska nic nadzwyczajnego.

Pomiędzy Świętą a Wilją, jak również pomiędzy Wilją a Niemnem trwa ciągle ta sama sytuacja. Nad Niemnem pomiędzy okolcami miast Merecz i Piaski usiłowali Niemcy w dniu 5 września i następnej nocy i w dniu 6 września rozwinąć nadal swą ofensywę; walki trwają tam nadal.

Na południe od Niemna aż do Prypeci zajmują armje nasze jeszcze te same pozycje. Nieprzyjaciel czyni najgwałtowniejsze wysiłki celem zaatakowania nas od rana 5 września w okolicy Wyłkowyszek wzdłuż toru kolejowego, wiodącego poprzez Jasiołdę do okolicy Cherek i wzdłuż toru kolejowego pomiędzy Pińskiem a Drohoczynem; wszystkie te wysiłki zostały udaremnione przez nasze wojska. Z innych części tego frontu donoszą tylko o potyczkach tylnych straży.

Na południe od Polesia koncentruje nieprzyjaciel swoje siły w dalszym ciągu, na drogach, wiodących z okolicy Łucka w stronę Dubna i Równa, gdzie sytuacja ogólnie nie zmieniła się. Podczas naszego miejscowego ataku pod wsią Borbin, wykonanego w dniu 5 września, wzięliśmy do niewoli 8 oficerów i 300 żołnierzy.

Z nad Seretu donoszą o usiłowaniu przeprowadzeniu ataków tak z naszej, jak i z nieprzyjacielskiej strony jedynie tylko przy ujściu tej rzeki, jednakże bez wyraźnego wyniku. W dniu 4 września zabraliśmy w tej okolicy 4 karabiny maszynowe i 400 jeńców.

Odezwa cara.

PETERSBURG, 8 września. Rozkaz do armji z kwatery głównej z datą 5-go września, a podpisany przez cara, brzmi: „Dziś objąłem dowództwo naczelnie nad wszystkimi siłami zbrojnymi na lądzie

i morzu na wszystkich widowniach wojny. Z silnym zaufaniem w miłosierdzie Boga i z niewzruszoną pewnością ostatecznego zwycięstwa, wypełnimy nasz święty obowiązek obrony Ojczyzny do ostateczności i nie zrobimy Rosji wstydu“.

Z powodu objęcia dowództwa przez Cara.

BERNO, 8 września. — Prasa włoska wyraża wielką radość, że car przejął naczelną dowództwo nad wojskami rosyjskimi. Tym, tak oświadcza „Corriere della Sera“, zobowiązuje się car uroczyście przed narodem rosyjskim, przed sprzymierzonymi, przed światem i przed historją, że Rosja złoży broń dopiero wtedy, gdy osiągnie zupełne zwycięstwo.

Wymiana depesz.

PARYŻ. Car i prezydent Poincaré wymienili, z powodu objęcia dowództwa nad armją rosyjską przez cara, serdeczne telegramy.

Plan parlamentaryzowania rządu rosyjskiego.

„Riecz“ sprzeciwia się propozycji, zrobionej niedawno temu przez prasę rosyjską, podług której przy zatrzymaniu rządu w jego obecnym biurokratycznym składzie gabinet miałby być uzupełniony przez dziesięciu nowych ministrów bez teki, którychby wybierała Duma i Rada państwa. Byłoby to, sądzi pismo, środkiem połowicznym, nie mającym żadnych widoków powodzenia. Nie udałooby się też na takich warunkach wprowadzić wybitniejszych członków izb prawodawczych do gabinetu, gdyż nie zgodziliby się oni przejąć części odpowiedzialności bez otrzymania równomiernie odpowiedniej władzy.

„Riecz“ donosi, że projekt ten pochodzi od wybitnych członków grup umiarkowanych Dumy i Rady państwa po naradzie z ministrami Krywoszeinem i Sacerbatowem. Z początku opierali się członkowie rządu projektowi temu, później jednak zmienili swe zdanie. Lista kandydatów odpowiednich na ministrów bez teki jest podobno już ułożoną.

Wymieniono następujących: Aleksiejenkę, Chomjakowa, Szulgina, Maklakowa i Guczkowa. Lista członków Rady państwa nie jest podobno jeszcze ułożoną, ponieważ nie wiedzą, w jaki sposób przyjęto by członków Rady państwa, którzy mają poza sobą biurokratyczną karierę. Bardzo interesującą jest wiadomość tegoż pisma, że minister komunikacji Ruchłow z powodu choroby dostał urlop na miesiąc. Równocześnie powtarza „Riecz“ pogłoskę, że Ruchłow nie powróci więcej na swe stanowisko ministerjalne. Ruchłow uchodzi ogólnie jako szczególnie mąż zaufania wielkiego księcia Mikołaja w Radzie ministrów. Na zapytanie członków Dumy, którzy 29 sierpnia do prezesa ministrów Goremykina zaproszeni byli na naradę, jak długo Duma jeszcze obradować będzie, odpowiedział Goremykin, że na razie na pytanie to odpowiedzieć nie może. Wogóle nie udało się zebrany nic więcej dowiedzieć po nad to, co już z prasy wiedzieli, zebranie to u Goremykina nie przyniosło więc żadnych skutków.

W związku z reorganizacją rządu, przedstawia wielki interes rezolucja, którą miasto Moskwa wręczyła rządowi i w której wskazuje na konieczność opierania się rządowi w przyszłości na Dumie i narodzie. Jest koniecznym, aby Rosja otrzymała rząd, któryby posiadał nieograniczone zaufanie narodu. Do uchwały tej, którą prezydent

ca kmiłki 50) akradzono różne rzeczy i kosztowasą na sumę 500 marek.

Konfiskata wag.

(b) Na rogu ul. Widzewskiej i Miłonowej od handlarzki owoców policja odebrała i skonfiskowała fałszywą wagę.

(a) Policja skonfiskowała w obrębie Starego miasta u handlujących wagi, które okazały się nieostemplowane.

Wagi skonfiskowano, właściciele zaś podlegli do odpowiedzialności.

Z Konstąntynowa.

(c) Na wczorajszy odpust Narodzenia Najświętszej Marii Panny w Konstąntynowie, pomimo chłodu i niepewnej pogody, przybyło z Łodzi i okolicy zgórą 2 tys. osób.

Nabożeństwa uroczyste, odprawiane tuż obok gruzów kościoła w małym lokalu, stanowiącym dawniej kaplicę przedpogrzebową a mieszczącym się w budynku poszczerbionym pociskami, robiło wrażenie bardzo smutne.

Sumę celebrował ks. Wójcik, proboszcz z Retkini, kazanie, wzruszające do łez, wygłosił z kazalnicy, zaimprovizowanej w załamach pozostałych murów kościoła, ks. Ciesielski, proboszcz z Kazimierza.

Nabożeństwo poranne z kazaniem w języku niemieckim, odprawił proboszcz miejscowy, ks. magister Giebartowski.

Warjatką.

(e) Wczoraj w Konstąntynowie na gruzach kościoła katolickiego, uczestnicy uroczystości odpustowych obserwowali dawne zachowanie się jakiejś wieśniaczki, zdradzającej pomieszczenie zmysłów. Kobiecina ta, ubrana starannie, odświętała, obchodziła dookoła zburzony kościół i, zatrzymując się raz po raz, rozbijała resztki cegieł, odmawiając przy tem jakieś wyrazy niezrozumiałe. Escesy te wśród gruzów robiły na widzach przykre wrażenie.

Siew oziminy.

(e) W niektórych miejscowościach w okolicy rolnicy rozpoczęli siew oziminy. Roboty te z braku dostatecznego zaprzęgu i niestałej pogody, postępują powoli.

Sianożęcie.

(r) Pomimo niestałej pogody, włościanie przystąpili do sprzętu potrawu oraz traw polnych.

Wszystkim krewnym, kolegom i znajomym, którzy oddali ostatnią posługę zwiastam
Michała Horowicza,
przyjacielowi Piotrowi K nowi za jego pełne uczucia słowa pożegnania i pociechy składają gorące i serdeczne podziękowanie.
Żona i syn.

Teatr i muzyka.

Teatr Polski.
Cegielniana 63.

Wobec niebywałego powodzenia, jakim cieszy się, z wielkim pietyzmem i nakładem pracy, wystawiony słynny dramat narodowy „Kościuszko pod Racławicami“, sztuka ta ukaże się w bieżącym tygodniu: w Sobotę o 6 1/2 po poł. i w Niedziele o 5-ej po południu.

W przyszłym tygodniu dyrekcja teatru polskiego występuje z premierą głośnej nowości o aktualnej treści, o czym nastąpią oddzielne zawiadomienia.

OSTRZEŻENIE.
Do wiadomości dyrekcji teatru polskiego w Łodzi doszło, iż pewne niepowołane grono amatorów, nie mające nic wspólnego ze sceną w ogóle, a z imprezą teatru polskiego w Łodzi w szczególności, objeżdża okoliczne miasta prowincjonalne, podszywając się pod firmę „Łódzkiego teatru Polskiego“, ostrzega się przeto przed podobnego rodzaju karygodnym wprowadzeniem w błąd publiczności i okaleczaniem repertuaru narodowego.

Fotografie
3 szt.—1 Marka, szybkie i dobre wykonanie.
Spacerowa 29 w oficynie na prawo od
godz 8 i pół do 6 pp.

Szkoła Muzyczna
przy Towarzystwie Muzycznym im. Szopena ul. Piotrkowska 84
(lokal byłych Kursów fl. Grudzińskiego)
podaje do wiadomości, że lekcje rozpoczną się 15-go Września. Program obejmując: Fortepian (prof. Z. Smidowicz), skrzypce (prof. A. Brandt), wiolonczela (prof. G. Teszner) teoria (prof. K. Potygo).
Zapisy do szkoły jak również do chórów T-wa przyjmuje kancelarja szkoły codziennie od 10—2 i od 4—7 w.

Zarząd Kursów Handlowych
przy Stow. Handlowców Polskich
prosi osoby, które zapisały się na wykłady, o zgłoszenie się do lokalu Stowarzyszenia przy ulicy Nawrot № 13 w piątek, dn. 10 b. m o 7-ej wiecz. na próbną lekcję dla ułożenia planu wykładów.
Zarząd Kursów zawiadamia, że zapisy na organizującą się trzecią grupę słuchaczy na przedmioty ściśle handlowe przyjmuje jeszcze do dnia 15 września r. b.
Członkowie Stowarzyszenia, biorący udział w kursach handlowych, korzystają z znacznych ustępstw w opłacie, wysokość której zależy będzie od ilości zapisanych uczestników.

Skład główny
C. K. Austriackiego Monopolu Tytuniowego
zaopatrzony jest we wszelkie gatunki. Sprzedaż po cenach fabrycznych.
Piotrkowska № 52, róg Dzielnej.

CZYTELNIĄ NOWOŚCI
ul. Dzielna № 16
: poleca wielki wybór książek :
polskich, niemieckich, rosyjskich
i francuskich.

Potrzebny urzędnik,
władający dobrze językiem polskim i niemieckim. Zgłoszenia do Magistratu m. Łęczycy z podaniem warunków oraz dotychczasowego zajęcia wzgl. odpisów świadectw

Rutynowana nauczycielka
udziela lekcji języków: polskiego, rosyjskiego i niemieckiego, również przyjmuje wszelkiego rodzaju tłumaczenia w tychże językach.
Adres: Marja Kopelmanówna, Południowa 18, I piętro front. Zastać można codziennie między godz. 2—4 pop.

OGŁOSZENIA DROBNE:

A kuszerka przyjmuje chore, udziela porad, biednym ustępstwo. Dyskrecja. Piotrków, ska № 228-25. 463

A. A. Maszyny do szycia i meble sprzedam Zgierska 13-a dom Kramera lewa oficyna 1-sze piętro na lewo.

A. A. A. Wypredań z powodu zupełnej likwidacji mebli drewnianych, łózek żelaznych, wózków dziecięcych, wanien, lodowni. Piotrkowska 116 i piętro front. Magazyn mebli Władysława Romiszowskiego. 785

Długocielny buchalter Banku Handlowego władający trzema językami, poszukuje jakiegokolwiek zajęcia. Oferty sub. lit. A. W. w admistracii. 751-3

Inteligentna panna niemka poszukuje zajęcia dany do towarzystwa. Bliższe szczegóły w Administracji. 711-3

Kartofle amerykańskie i biały do sprzedania w m. janku Nagawki bliższych informacji udzieli stróż domu Nowy Rynek 3. 711

Łózek żelazne, materace, umywalnie, naczyń kuchennych najtaniej u Chodkowskiego i Lenka, Mikołajewska 25.

Mają za sobą kilkonastoletnią praktykę w pierwszorzędnym interesach Restauracyjnych Cukierniczych i Handlowych przyjmują posadę zarządzającego ekspedienta lub pracownika cukierniczego, warunki gaży jaknajskromniejsze. Wiadomość w Redakcji.

Pracują lat kilka w pierwszorzędnym interesach Restauracyjnych i Cukierniczych przyjmują posadę ekspedientki lub do pomocy, wymagania bardzo skromne. Wiadomość w Redakcji.

Policyjna sukca (Dobermann) do sprzedania za bezcen z powodu podatku. Główna 17, stróż

Pianina, ceny najniższe strojenie, przewóz, reparacja, zamiana Chodkowski, Mikołajewska 25

Potrzebna marka ze świętym pokarmem. Wiadomość Karłow — szkoła Wanda S.

Ważne dla kupców prowincji szczególnie dla chcących zacząć handlować. Z powodu zlikwidowania interesu kilkanaście artykułów rozmaitych tokiowych i innych towarów bardzo tanio zaraz do sprzedania. Widzewska 20 m. 10

Wyjeżdżając sprzedam tanio: łożko, stoły, obrąbki, landszafty, ramy, wycieraczki, zegar ścienny. Przejazd 45 m. 44. 755-2

W przeciągu 5 miesięcy!
może się każdy nauczyć
Hebrajskiego i Polskiego
Biblia hebrajska przez nauczyciela specjalistę za cenę przystępną
Cegielniana 36 u p. Neufelda
w sklepie.

Dr. L. PRYBULSKI
Ulica Południowa № 2.
róg Piotrkowskiej. Telefon № 13-59
Sypilis, choroby skórne, włosów, (kosmetyka lekarska), weneryczne, mocznicy i niemocy piciowej.
Leczenie sypilis salvarsanem Ehrlich-Hata „606“ — 914 (wśródtylnie).
Leczenie elektrycznością, elektrolizą (usuwanie szpecących włosów) chorób włosów i skóry przy pomocy sztucznego słońca wysokogórskiego (kwarczlampa) oświetlenie kanna (u- retroskopia). Przyjmuje od 8—1 r. od 4—9. Panie od 5—6 p.p.
Dla pań oddzielna poczekalnia.

Lekarz — Dentysta
J. Haberfeld
Ś-go Andrzeja № 2, pierwsze piętro
rozpoczął na nowo przyjęcia.

Lekarz dentysta
S. BETTE
165 Piotrkowska 165,
róg Anny.
Rozpoczął na nowo przyjęcia.

Pierwsza
+ chrześcijańska lecznica +
chorób zębów i jamy ustnej.
teraz Ewangelicka 2 róg Piotrkowskiej 144.
Najlepsze ZEBY sztuczne i plomby
— Porada od 50 f. od 9 r. do 7 wiecz —

Felczer z BUSKA
powrócił przyjmuje z chorobami wenerycznymi i skórnymi (frykcje i masaże)
Aleksandrowska № 37.
Kaszyński.

Drukarnia akcydensowa
J. GRODKA,
PRZEJAZD 8.
Przyjmuje wszelkie roboty w zakresie drukarstwa wchodzące, jako to:
Tabele,
Kwintariusze,
Ruchunki,
Afisze,
Klepsydry,
Plakaty,
Zaproszenia,
Bilety wizytowe
Blankiety
i t. p.
Dla dużych nakładów
maszyna rotacyjna.
Ceny umiarkowane.

Kobieta w stałym związku z brzo gotuje, poszukuje miejsca na przychodni e. Tamże nowa maszyna do sprzedania. Wiadomość u stróża Dzielna 50 a.

Rozpowszechnianie dozwolone przez niemiecką władzę cenzuralną.

reń Mały został jeden żandarm zabity, drugi raniony. Sprawcami tego są kłusownicy, lub też rosyjscy dezertjerzy, którzy w tej miejscowości się przechowują i zamieszkują. Zwracając uwagę na karę śmierci za przechowywanie lub okazanie pomocy dezertjerom rosyjskim, Zarząd cywilny wyznaczył 500 mk. nagrody za przyczynienie się do pochwylenia złoczyńców.

Po oddaniu przez władze wojskowe gmachu Szkoły Handlowej we Włocławku, takowa została uruchomiona. Lekcje zaczęły się dnia 6 września.

We Włocławku wzbudził urzędniczą wszelkich domów modlitwy dla żydów bez zezwolenia dozoru bóżnicznego.

Z Piotrkowa.

(a) Kupca z Piotrkowa, Lajbusia Fuchsa, znanego z głośnego procesu, przechodzącego wraz z synem Dawidem z Bełchatowa do Piotrkowa, w drodze pod wsią Wielopole napadło 3 rabusiów, którzy odebrali mu 140 koron, pobiwszy go przytem dotkliwie, ponieważ nie chciał dobrowolnie oddać pieniędzy. Po dokonaniu rabunku napastnicy uciekli.

Z Będzina.

(o) Na stanowisko pierwszego burmistrza w Będzinie mianowany został komisarz cyrkulowy z Apoldy, dr. Jungherr.

Z Sieradza.

(a) Miejsce koło kobiet urządziło bezpłatną kuchnię, która cieszy się wielkim powodzeniem.

Wrogowie telegrafu.

Długość przewodów telegraficznych na kuli ziemskiej wynosi 8 milionów kilometrów.

Zanim tę sieć tak rozszerzono, trzeba było pokonać wiele trudności. W krajach niecywilizowanych zwłaszcza napotymano co chwila na przeszkody. Przesąd dzikich ludów widział w telegrafie jedno z dzieł szatana i niszczył przewody z taką zaciętością, że musiano przez czas dłuższy osobną straż dla nich utrzymywać.

Także w świecie zwierzęcym znaleźli się nieprzejednani wrogowie tego wynalazku.

Do nich należy przedewszystkiem słoń. Pewien francuski podróżnik opowiada nie-

zwykle rzeczy o spustoszeniach, jakie pod tym względem czyni ten gruboskóry olbrzym.

Jeszcze więcej krzywd miał telegraf do zniesienia w Indjach od bawołów. Z pochylonym łbem, z nastawionymi do boju rogami zwierzęta owe rzucały się jak huragan, na każdy napotkany słup telegraficzny, ponawiając natarcie pomy, aż runął.

W północnej Ameryce wiele kłopotów sprawiały przy zakładaniu telegrafu zwierzęta, w jamach przemieszkujące zwykle. Zwłaszcza pancerniki podkopywały się tam często pod słupy telegraficzne, przysparzając je tym sposobem prędzej czy później do upadku. Obecnie zdarza się to rzadko.

W Norwegii wypowiedział telegrafowi walkę na śmierć i życie niedźwiedź. Owóż dźwięk drutów telegraficznych nie dawał mu spokoju; wyobrażał sobie kudłacz, że tam w środku pszczoły miód składają i dobierał się do nich nie na żarty. Z czasem jednakowoż księżę puszczony poszedł po rozum do głowy i dał telegrafowi spokój.

Małpy Afryki i Azji powitały telegraf jako nowy przyrząd gimnastyczny, a wiadomo, że gimnastycy z nich nieładali. Skutek był taki, że druty telegraficzne zrywały się i nieraz mozołnych trzeba było poszukiwać dla wykrycia przerwy, zrażonej przez małpie figle. Zdarza się to i dzisiaj niekiedy, choć coraz rzadziej.

Najlepiej jeszcze z wynalazkiem telegrafu obeszły się ptaki, zmiarkowawszy, że z wyżyny drutów telegraficznych wzdłuż i wszerz rozpuszczając można badać spojrzenia. Szczególnie jaskółki obierać je lubią za miejsce chwilowego postoju. Widzieć można i u nas w polu niekiedy całe rzędy tych ślicznych, miłych ptaszek, jakby poprzyklepianych do drutu telegraficznego.

Dzieciół poważniej pojął sprawę. Mniemał on, że to jakieś owady wywołują tak charakterystyczne w słupach brzęczenie. Począł więc po swojemu obrabiać stojaki ostrym dziobem i nieraz wybijał w nich dziury o średnicy 7 — 8 cm. Szkody zrażał w ten sposób podostakiem; w Ameryce musiano setki słupów zastąpić nowymi, ponieważ, posiekane dziobami dzieciół, padały ofiarą pierwszej lepszej burzy.

W świecie owadów przyjęto zjawienie się telegrafu z żywą radością. Najwięcej uznania dla nowego wynalazku okazały

rzeczywiście te drobne stworzonka, których cała działalność skierowana jest ku toczeniu martwego drzewa. Słupy telegraficzne wiele opowiedzieć mogłyby o ich wyjątkowej pracy.

Pewien gatunek pszczoł obrał sobie porcelanowe izolatory za gniazda.

Wielką wziętość zdobyły sobie druty telegraficzne u pajaków, a nie wychodzi to im — mianowicie drutom — na pożytek. W Japonii istnieje np. rodzaj pajaka, który tak zawzięcie oplata przewody, że pajęczyna odprowadza niekiedy prąd elektryczny, a tem samem przerywa połączenie. Musiano tam ustanowić osobnych nadzorców, których czynność polega na oczyszczaniu drutów telegraficznych z pajęczyny.

Nie tylko jednak na powierzchni ziemi musi telegraf walczyć z nieprzyjaciółmi. Także w głębiach oceanu dybią nań oni. Rozmaite robactwo np. wżera się w kuczukową osłonę kabli, jakby urozmaicić sobie chciało tym sposobem zbyt jednostajny pokarm. Nie przepuści też podmorskim przewodowi ryba „piła“, ilekroć tylko natknie się na nie.

Zazwyczaj kable spoczywają na dnie morza i tam też są stosunkowo najlepiej ubezpieczone. Tu i owoże jednak rozpinają się je pomiędzy pagórkami dna morską tak, że wolno wiszą w wodzie. Przypuszczają, że tych części kabli używa często wieloryb dla uwolnienia się od trapiących go pasożytów; trzec on ma swem cielskiem pomy o przewód, aż usunie małże, alg, ślimaki, przyczepione do jego skóry, żywiące się jego sokami.

Bywa czasem, że kabel pęka pod olbrzymim naciskiem. Wówczas czeka wieloryb śmierć; uwikłany w przewodzie, nie może już wypłynąć na powierzchnię dla zaczerpnięcia powietrza — i ginie. W roku 1873 przy naprawianiu kabli znaleziono rozkładające się zwłoki wieloryba, omotanego w przewodach. Podobnego odkrycia dokonano w roku 1889 w pobliżu Brazylii.

Rozmaitości.

Gazety a wojna.

Czytamy w „Daily Mail“: Większa część angielskich gazet i czasopism pracuje ze stratą, a w najbliższych tygodniach usłyszymy o nadzwyczajnych niespodziankach w dziennikarstwie angielskim. Liczne gazety, których wydawnictwo uważano

dotychczas za niewzruszone, będą musiały zniknąć z areny publicznej. Największą gazetę angielską „Times“, którą przed rokiem wydawano w objętości 20—30 stron, ograniczono do połowy tych rozmiarów. Ale także prasa niemiecka i austriacka przechodzi dni krytyczne. Wojna wymaga wśród niej coraz więcej ofiar. W Niemczech było na początku wojny okragło 6000 gazet. Z nich dotychczas około 1100 przestało wychodzić; w Austrii zaś z 3500 gazet 900. Wszystko, czego potrzeba do wydawania gazet, od sprawozdań berlińskich aż do czernidła drukarskiego, podwyższyło się w cenie w części o przeszło połowę. Ale główny dochód gazet, jak i daje część inseratowa, stopniał jak śnieg na słońcu. Tak zwiększyły się wydatki, a dochody zmniejszyły się do połowy.

Z historii „dorożek warszawskich“.

W zeszłym roku dorożki berlińskie mogły być obchodzić setny jubileusz. Przed stu laty bowiem handlarz koni Mortier podał prośbę do władz, aby mu dano przywilej wprowadzenia w użycie dorożek na wzór dorożek warszawskich. Po długich torowadach, trwających niemal dwa lata, rozkazem gabinetowym z dnia 29 listopada 1814 roku prośbie jego uczyniono zadość. Rozkaz ten dał handlarzowi Mortier wyłączne prawo wprowadzenia w Berlinie w ruch „tak zwanych dorożek warszawskich, czyli pokrytych na resorach chodzących, dla dwóch osób urządzonych powozów“.

I tak oto dorożki warszawskie, jak powiada rozkaz gabinetowy, podpisany przez króla Fryderyka Wilhelma „se względu na wygodę ludności berlińskiej“ zostały wprowadzone w stolicy Niemiec.

2 kl Szkoła koedukacyjna
Szkoła freblowska,
Wyższe kursy pedag. freblowskie
Marji Zarzyckiej

przeniesione zostały na ul. Mikołajewską № 31.

Lokal obszerny, słoneczny z ogrodem. Zapisy uczniów i uczenie przyjmuje kancelarja szkoły codziennie od 10—12 i od 2—4 p. p.

POLSCY ARTYŚCI ZJEDNOCZENI.

Teatr Polski Cegielniana 83.

W Sobotę, d. 11-go Września o 6 i pół po poł. i w Niedzielę d. 12-go Września 1915 r. o 5 po poł.

Kościuszkę pod Racławicami

Obraz historyczno-ludowy w 7 obrazach, A. W. LASOTY.

Nowe wspaniałe kostjomy. Nowe dekoracje pędzla art. malarza p. Szulca.

Bilety do nabycia w Cukierni W-go Gostomskiego (dawniej Roszkowskiego), w dniach widowisk w kasie teatru.

4-ro klasowa pensja żeńska

Heleny CHOLEWICKIEJ

Mikołajewska 83 róg Ewangelickiej.

Zapisy codziennie między 9-tą a 2-gą. Lekcje 6 września.

Rutynowana Nauczycielka

języka i literatury francuskiej poszukuje posady w zakładach naukowych

Udziela lekcji prywatnie.

Certificat et Diplôme, Paris. Certificat, Université de Genève. Patent Petersburskiego Okr. Nauk. Kilkoletnia praktyka w zakładach nauk: męskich i żeńskich.

Widzewska № 151 m. 5. M. Tomaszewska.

Lekcje gry fortepianowej przyjmuje w dalszym ciągu

A. Naruszkiewiczowa

Konstantynowska № 5 m. 6.

w godz. między 3—5.

Prosięta rasowe

do 40 funtów wagi od 10 do 12-tu tygodni stare, sprowadzam z zagranicy, i są do nabycia za poprzednim obstarunkiem w Łodzi ulica Targowa № 79 miesz. 4.

Wsie i Gminy mogą przyjmować obstarunki od jednostek, zestawiając listę, w której zapisują Imię i Nazwisko dokładny Adres o-biercy i ilość zadatku i takową przez jednego upoważnionego mnie przedstawia.

500 Robotników drogowych

zaraz potrzeba

Biuro pracy. Piotrkowska № 108.

Piotrkowska Niniejszym mam zaszczyt zawiadomić, że mój Skład perfumeryjnych towarów

60 „KOSMOS“

mieści się tylko na Piotrkowskiej 60 i filji nie posiadam.

Fotografja pospieszna

1 sztuka 50 f. 3 szt. 70 f.

wykonywa się za Długiej № 4 z frontu.

URAGA. Fotografje są dobre na paszporty i przepustki.

Żądajcie tylko ogólnie uznane

teczki paszportowe Sadokierskiego

najlepsze i najtańsze.

E. SADOKIERSKI, introligatornia i główny skład paszportowych teczek, Łódź, ZIELONA 27. Kupcom hurtowym odpowiedni procent. Posyduje się agentów.

Parą koni

z wozem i chomontami do sprzedania. Wiadomość Widzewska № 80a w podwórzu.

Starszy felczer

D. Glücksman

pracował w ciągu kilku lat w Klinice Drów. Goldmana i Kruskiego i w szpitalu Polnańskich, wykonywał operatunki chirurgiczne, masaż zastrzyki podskórne i t. d.

Szczepienie ospy tanie

mieszka obecnie Cegielniana 12 fr. 11 p.